

Erätauko-keskustelu osaamisen huomaamisesta

Erätauko-keskustelun käsikirjoitus

Kesto 45 tai 75 min

*Keskustelun teema: “**Osaamisen huomaaminen**”.*

Voit tarkentaa teemaa omalle porukalle sopivaksi.

*Esimerkiksi: “**Mikä merkitys osaamisen huomaamisella on tässä yhteisössä?**”*

Versio: 27. Maaliskuu 2024

Erätauko-keskustelun periaatteet ja käsikirjoitus

Tämä keskustelun käsikirjoitus on tukenasi, kun ohjaat Erätauko-keskustelua osaamisen huomaamisesta. Voit vetää keskustelun joko verkossa tai kasvokkain.

Erätauko-keskustelua osaamisen huomaamisesta ohjaavat seuraavat periaatteet:

- Myönteisyys ja ihmisen arvostaminen
- Keskitytään osaamiseen, jota osallistujilla on - ei siihen, mitä ei ole. Osaamisen arviointi, vertailu ja arvottaminen eivät ole keskusteluun sopiva lähtökohta.
- Missä vain syntynyt osaaminen on arvokasta - oli se sitten työelämä, arki, harrastus, vapaa-aika, perhe-elämä, koulutus jne.

Jokaisessa keskustelussa on tärkeää virittäytyminen tasavertaiseen ja luottamukselliseen ilmapiiriin, syventyminen ja lopetus.

Ohjeista löydät sivun vasemmalta puolelta keskustelun etenemisen ja oikealta esimerkkisanoitusta. Hyödynnä käsikirjoitus ja sovita juuri omaan keskusteluusi sopivaksi!

Ohjaajalle

Erätauko on menetelmä, joka tukee dialogi- ja keskustelutaitojen oppimista.

Erätauko on osallistujien ja ihmisten näköinen hetki, jossa ei tarvitse pyrkiä täydellisyyteen. Erätauon avulla voi harjoitella kuuntelemista, puhumista, asioiden puheeksi ottamista ja dialogin ohjaamista.

Erätauko nuorille kokonaisuuteen kuuluu myös [erilaisia aktiviteetteja](#), joiden avulla voit harjoitella omia ja ryhmän dialogi- sekä keskustelutaitoja. Harjoittelu voi tapahtua joko hyvissä ajoin tai vaihtoehtoisesti juuri ennen omaa Erätauko-keskustelua.

Jokainen Erätauko-keskustelu on oppimiskokemus ja seuraavassa keskustelussa voi taas hyödyntää oppimaansa. Mitä enemmän Erätauko-keskusteluja ohjaat, sitä enemmän opit. Ikinä ei tule valmiiksi, eikä se haittaa.

Erätauko-keskustelussa varmista ohjaajana ainakin nämä asiat:

- 1 Käy läpi rakentavan keskustelun pelisäännöt ja muistuta tarvittaessa niistä keskustelussa
- 2 Varmista, että jokaisella on tasapuolinen mahdollisuus kertoa omia kokemuksia tai ajatuksia
- 3 Jaa osallistujille paperia ja kynä ajatusten ja oivallusten kirjoittamista varten

Eripituiset keskustelut

Kaikki ajat ovat suuntaa-antavia ja niiden on tarkoitus antaa käsitys ajasta mikä kuhunkin vaiheeseen kannattaa suurinpiirtein käyttää. Niitä ei ole tarkoitettu noudatettavan täsmällisesti aloitusta ja lopetusta lukuun ottamatta. Tässä näet kaksi eri ajastettua käsikirjoitusta, 45 minuutin ja 75 minuutin keskusteluun. Voit valita kumman tahansa, riippuen siitä, paljonko aikaa sinulla on käytettävissä. Mikäli haluat pidentää keskustelun 90 minuuttiin, lisää aikaa keskustelun syventämiseen, yhteenvetoon ja purkuun.

45min

min	osio
8	Aloitus
5	Alustus ja oma pohdinta/pariporina
25	Avataan yhteinen keskustelu
2	Oivallusten kirjoittaminen
3	Oivallusten kertominen
2	Kiitos ja lopetus

Yhteensä 45 min

75min

min	osio
5	Aloitus
5	Alustus
5	Pariporina
40	Avataan yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
10	Oivallusten kertominen
5	Kiitos ja lopetus

Yhteensä 75 min

Seuraava käsikirjoitus on toteutettu 45 minuutin keskusteluun, jos järjestät 75 minuutin dialogin, voit muokata käsikirjoitusta esimerkin mukaan

Erätauko-keskustelu osaamisesta

LUKUOHJE:

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Keltainen taustaväri: Muuta tai käytä tarpeen mukaan.

Min	Osio	Klo
8	Aloitus	
5	Alustus ja oma pohdinta/ pariporina	
25	Avataan yhteinen keskustelu	
2	Oivallusten kirjoittaminen	
3	Oivallusten kertominen	
2	Kiitos ja lopetus	

Yhteensä 45 min

Aloitus

Tervetuloa Erätauko-keskusteluun osaamisen huomaamisesta! Tässä keskustelussa tarkoitus on huomata osaamista, joka voi olla tietoja, taitoja, vahvuuksia, asenteita ja muita asioita, joissa on hyvä.

Osaamista kertyy jokaiselle monissa ympäristöissä, mutta aina oman osaamisen huomaaminen ei ole helppoa. Vuorovaikutuksella ja muilla ihmisillä on keskeinen rooli oman osaamisen huomaamisessa. Hyvä tapa huomata omaa osaamista onkin tasavertainen ja luottamuksellinen keskustelu. Tässä keskustelussa keskustellaan osaamisesta laajasti eli saa vapaasti puhua osaamisesta mihin vaan liittyen **(TAI ...keskustellaan osaamisesta liittyen erityisesti X).**

Minä toimin keskustelun ohjaajana. Emme pyri tänään yksimieliseen lopputulokseen, vaan ymmärtämään asiaa ja toisiamme paremmin.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan tilaa myös muille. Saatan välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä. Käydään keskustelu luottamuksellisesti. Voit halutessasi kertoa, että olit mukana keskustelussa, mutta ei jaeta keskustelusta toisen juttuja ilman hänen lupaa. On tärkeää, että kukin voi rauhassa osallistua keskusteluun.

Olisi kiva kuulla, keitä tänään on mukana. Käydään esittäytymiskierros. Esittäydytään omalla etunimellä, se riittää. **Ja samalla yksi taito, missä olet erityisen hyvä. Se voi myös olla tunne tai havainto.**

-> Hyödynnä seuraavalla dialla olevaa pohjaa, kun kirjaat osallistujien nimet itsellesi

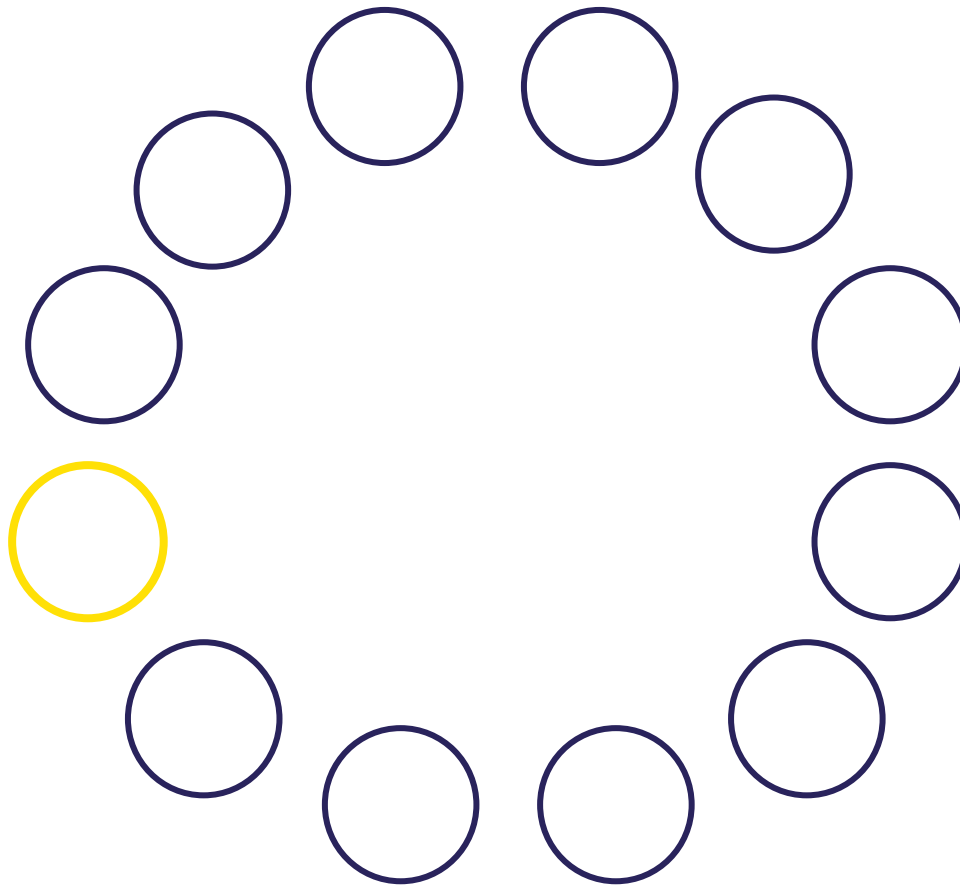
Osallistujat

Kirjaa osallistujien nimet itsellesi ylös. Voit pitää tukkimiehen kirjanpitoa käytetyistä puheenvuoroista. Se auttaa mm. löytämään hiljaisempia keskustelijoita.

Muista kertoa osallistujille, jos keskustelussa toimii kirjuri ja kuka hän on. Kerro, että silloin muistiinpanot tehdään anonyymisti.

Muokkaa itse ympyröiden määrä osallistujamäärän mukaiseksi.

Ohjaaja

Kirjuri/-t

ERÄTAUKO II

3 min

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

1. Kuuntelen toisia, en keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja.
2. Kerron omia kokemuksiani ja ajatuksiani.
3. Annan tilaa keskeneräisyydelle ja eri näkökulmille.
4. Kunnioitan toisia ja keskustelun luottamuksellisuutta.

Kiitos kaikille, mukavaa että olette paikalla!

Keskustelussa käytetään Rakentavan keskustelun pelisääntöjä, käydään ne nyt lyhyesti läpi..

→ *Ohjaaja käy läpi kolme pelisääntöä, jotka löytyvät vasemmalta.*

Herääkö teille jotain kysymyksiä näistä pelisäännöistä?

Sitoudummeko yhdessä näihin pelisääntöihin?

Hyvä, jatketaan!

Erätauko-keskustelu osaamisesta

Min	Osis	Klo
8	Aloitus, pelisäännöt	
5	Alustus ja oma pohdinta / pariporina	
25	Avataan yhteinen keskustelu	
2	Oivallusten kirjoittaminen	
3	Oivallusten kertominen	
2	Kiitos ja lopetus	

Yhteensä 45 min

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Keltainen taustaväri: Muuta tai käytä tarpeen mukaan.

Alustus

Tähän alkuun katsomme/luemme/kuulemme pienen alkujutun aiheesta keskustelun virittämiseksi. **TAI:** Tässä alussa käytämme hieman aikaa sen pohtimiseen, että mitä kokemuksia tai omia ajatuksia tämä Erätauko-keskustelu tai osaamisen huomaaminen meissä herättää.

- *Esim. Katso video: [Osaaminen näkyviin!](#)*
- *Alustus on voitu lähettää osallistujille jo etukäteen*
- *Valmistele, miten alustus käydään läpi keskustelun aikana*

Nyt pyytäisin, että **pohdit itseksesi TAI parin kanssa, että mitä ajatuksia sinulle tulee aivan ensimmäiseksi mieleen, kun mietit keskustelumme aihetta, eli osaamisen huomaamista. Esimerkiksi milloin viimeksi olet pohtinut omaa osaamistasi?** Voit halutessasi kirjoittaa ajatuksiasi paperille. Käytetään tähän pari minuuttia ja avataan sen jälkeen yhteinen keskustelu, olkaa hyvä!

- *Kirjaa itsellesi muistiin tulosten pääkohtia*

Erätauko-keskustelu osaamisesta

Min	Osio	Klo
8	Aloitus, pelisäännöt	
5	Alustus ja oma pohdinta / pariporina	
25	Avataan yhteinen keskustelu	
2	Oivallusten kirjoittaminen	
3	Oivallusten kertominen	
2	Kiitos ja lopetus	
Yhteensä 45 min		

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Keltainen taustaväri: Muuta tai käytä tarpeen mukaan.

Yhteinen keskustelu

Nyt olisi kiva kuulla, mitä sinulla tuli mieleen osaamisesta **tai mistä keskustelitte parin kanssa**. Pidetään omat puheenvuorot tiiviinä, jotta meillä kaikilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun. Muistetaan myös äsken yhdessä sovitut pelisäännöt.

Kuka haluaisi aloittaa?

Kiitos sinulle. Entä mistä te muut keskustelitte, oliko samanlaisia vai erilaisia kokemuksia?

Kiitos teille. On tärkeää kuulla, mitä ajattelette. Seuraavaksi haluaisin kuulla teitä, jotka ette ole vielä kertoneet, että mitä näin alussa tuli mieleen. Mitäpä vaikka teille X ja Y ja Z nousi mieleen?

Kiitos kaikille. Nostitte esiin esimerkiksi seuraavia tunteita ja ajatuksia: ...
Jatketaan nyt keskustelua eteenpäin.

- *Voit myös helpottaa keskustelua kertomalla, että mitä ajatuksia sinulle itsellesi heräsi: Minulle tuli mieleen tällaisia kokemuksia. Miten teillä muilla, oliko samanlaisia vai erilaisia ajatuksia?*
- *Kysy tässä vaiheessa kaikilta jokin ajatus, vaikka he eivät itse pyytäisi puheenvuoroa (muista, että osallistujan ei ole pakko puhua)*

Erätauko-keskustelu osaamisesta

Min Osio

Klo

- 8 Aloitus, pelisäännöt
- 5 Alustus ja oma pohdinta / pariporina
- 25 Avataan yhteinen keskustelu**
- 2 Oivallusten kirjoittaminen
- 3 Oivallusten kertominen
- 2 Kiitos ja lopetus

Yhteensä 45 min

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Keltainen taustaväri: Muuta tai käytä tarpeen mukaan.

Yhteinen keskustelu jatkuu

Kiitos äskeisestä jakamisesta. Nyt kysyn teiltä, että miltä teistä tuntuu puhua omasta osaamisestasi? Onko se helppoa vai vaikeaa? Voitte hetken aikaa pohtia rauhassa. **Voit keskustella hetken parin kanssa.** Noin. Kuka haluaisi aloittaa?...

Kiitos. Millaisia ajatuksia tai kokemuksia teillä muilla tuli mieleen, kun kuuntelitte äskeitä?

→ *Kirjaa itsellesi muistiin, mistä teemoista olette keskustelleet*

Apukysymyksiä ohjaajalle:

- *Voitte jatkaa keskustelua näistä teemoista tai poimia seuraavaksi kysymyksiä seuraavalla sivulla.*
- *Tarkoitus ei ole kysyä läpi kaikkea, vaan poimia 4-5 kysymystä.*
- *Tärkeimpiä kysymyksiä voi toistaa muutamiakin kertoja.*
- *Voit hyödyntää välillä yksilöpohdintaa uuden kysymyksen yhteydessä.*
- *Voit kysyä suoraan joltakulta, jos keskustelua on vaikeaa saada käyntiin.*
- *Muistuta tarpeen mukaan rakentavan keskustelun pelisäännöistä, joihin on yhdessä sitouduttu.*
- *Pidä huolta, että hiljaisimmatkin saavat kertoa ja että aktiiviset eivät täytä kaikkea tilaa.*

Sanoittaminen:

Miltä omasta osaamisesta puhuminen tuntuu?

Onko osaamiselle helppo tai vaikea löytää sopivia kuvaavia sanoja? Mistä se mielestäsi johtuu?

Millaisissa tilanteissa omasta osaamisesta kertominen on ollut vaikeaa?

Tunteet:

Miltä oman osaamisen pohtiminen tuntuu?

Mikä tuntuu hankalalta ja miksi?

Mitä tunteita oman osaamisen huomaaminen herättää?

Onko tullut tilanteita joissa olet kokenut, että oma osaaminen ei riitäkään?

Siirrettävyys:

Oletko huomannut käyttäväsi eri elämäalueilla tiettyä osaamista? (ihmissuhteet, työ, harrastus, vapaa-aika, opiskelu...)

Onko osaamisesta tietyllä elämän osa-alueella ollut hyötyä muualla? Tai oletko ajatellut että voisit jatkossa hyödyntää sitä jollakin muulla elämän osa-alueella?

Mihin voisit käyttää tätä osaamista, jota sinulla jo on?

Voit myös hyödyntää harjoitusta, jossa listataan osaamisia

Ota paperia ja kynä.

Listaa, missä kaikessa olet hyvä. Se voi liittyä arkeen, työhön, ihmissuhteisiin, harrastuksiin, opintoihin, mihin vaan. Älä ole ujo tai itsekriittinen, vaan anna palaa ja listaa kaikki, mitä mieleen tulee.

Jaetaan sitten yhteisesti.

Osaamisen merkitys ja eri yhteydet:

Mieti osaamisia eri yhteyksissä, esimerkiksi työssä, ihmissuhteissa, harrastuksissa, opiskelussa. Missä eri yhteyksissä osaaminen on sinulle erityisen tärkeää?

Energia:

Missä yhteydessä viimeksi koit olevasi elementtissäsi tai tekeväsi jotakin itsellesi luontevaa?

Mistä saat energiaa? Mikä on saanut sinut huomaamaan, että osaat jotakin tai olet hyvä jossakin?

Kehut ja muut peilinä:

Usein omaa osaamista saattaa pitää itsestään selvänä, mutta toisen on helpompi huomata se.

Millaisia kehuja tai kannustusta olet saanut esimerkiksi pomolta, kollegalta, ystävältä tai perheenjäseneltä?

Mitä paras ystävä tai sinut hyvin tunteva ihminen sanoisi, missä olet hyvä?

Onko joku muu huomannut osaamistasi?

Kerro tästä tilanteesta:

Milloin viimeksi koit, että osaamistasi arvostettiin? Kerro tästä tilanteesta. Kenen kanssa olet jutellut osaamisestasi? Kerro tästä tilanteesta.

Onko sinulla jotain sinulle erityistä osaamista, mitä jollakulla toisella ei ole? Oletko oivaltanut osaavasi jotain, mitä joku toinen ei osaa?

Kiinnostuksen ja motivaation merkitys:

Onko se mitä osaat usein sellaista josta olet myöskin kiinnostunut?

Onko jotain sellaista, mistä olet kiinnostunut mutta et vielä osaa kovin hyvin?

Erätauko-keskustelu osaamisesta

Min	Osio	Klo
8	Aloitus, pelisäännöt	
5	Alustus ja oma pohdinta / pariporina	
25	Avataan yhteinen keskustelu	
2	Oivallusten kirjoittaminen	
3	Oivallusten kertominen	
2	Kiitos ja lopetus	

Yhteensä 45 min

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Keltainen taustaväri: Muuta tai käytä tarpeen mukaan.

Oivallusten kirjoittaminen

Kiitos hyvästä ja rakentavasta keskustelusta! Olette jakaneet kokemuksianne liittyen esimerkiksi muodollisesta osaamisesta (esim. ammattitutkinto, yliopistotutkinto) tai epämuodollisesta koulutuksesta (esim. harrastustoiminnassa opittua, vapaaehtoistoiminnassa opittua)...

→ *Kokoa ja kerro lyhyesti, mistä teemoista on puhuttu*

Seuraavaksi kirjoitamme, mitä oivalluksia, tunteita tai ajatuksia yhteisestä keskustelustamme sinulle muodostui. Voit myös piirtää, jos se tuntuu helpommalta.

Kirjoita omaan paperiisi muutama oivallus, tunne tai jokin tärkeä ajatus, joka sinulle jäi mieleen keskustelusta.

Tähän on aikaa muutama minuutti.

Valitse **yksi**, jonka haluat jakaa tässä yhdessä kaikkien kanssa.

Voit myös pohtia, että kenen olisi hyvä jatkaa keskustelua tästä aiheesta ja missä?

Erätauko-keskustelu osaamisesta

Min	Osio	Klo
8	Aloituspöytäkirjat	
5	Alustus ja oma pohdinta / pari-porina	
25	Avataan yhteinen keskustelu	
2	Oivallusten kirjoittaminen	
3	Oivallusten kertominen	
2	Kiitos ja lopetus	

Yhteensä 45 min

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Keltainen taustaväri: Muuta tai käytä tarpeen mukaan.

Oivallusten kertominen

Nyt pyydän, että yhdellä lauseella jokainen teistä jakaisi yhden oivalluksen, tunteen tai tärkeän ajatuksen, joka tästä keskustelusta tai aiheesta sinulle jäi.

Aloitetaan vaikkapa sinusta...

→ *Valitse aloittajaksi sellainen henkilö, joka on todennäköisesti valmis kertomaan omasta oivalluksestaan.*

Kiitos. Kuka jatkaisi tästä?

Kiitos kaikille. Kysyn vielä, että:

- Keiden ja missä tulisi mielestänne jatkaa keskustelua tästä aiheesta?
- Mistä aiheesta haluaisitte keskustella seuraavaksi?

Erätauko-keskustelu osaamisesta

Min	Osio	Klo
8	Aloituspöytäkirjat	
5	Alustus ja oma pohdinta / pari-porina	
25	Avataan yhteinen keskustelu	
2	Oivallusten kirjoittaminen	
3	Oivallusten kertominen	
2	Kiitos ja lopetus	

Yhteensä 45 min

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Keltainen taustaväri: Muuta tai käytä tarpeen mukaan.

Kiitos ja lopetus

Miltä tämä Erätauko-keskustelu ja aihe tuntui?

Minkälainen fiilis tai tunnelma teille jäi yhteisestä keskustelusta?

- **Onnistuinko keskustelun ohjaajana?**

Kokoan oivallukset ja jaan ne myöhemmin teille. Voimme toivottavasti jossain vaiheessa jatkaa keskustelua!

Voinko ottaa tästä porukasta kuvan ja jakaa sen somessa? Voit myös itse kertoa, että olet ollut mukana ja käynyt #Erätauko -keskustelun aiheesta. Älä kuitenkaan kerro ilman lupaa mitään sellaista, mikä paljastaa toisen henkilöllisyyden. Omia ajatuksiasi ja oivalluksiasi voit jakaa vapaasti.

Kiitos vielä ja hyvää päivän/viikon jatkoa!

Hurraa! Ohjasit juuri Erätauko-keskustelun. Mahtavaa! Miten tänään sujui?

- Harjoittelin dialogia etukäteen
- Kutsuin mukaan osallistujia eri taustoista
- Valmistelin keskustelutilan
- Harjoittelimme ennen keskustelua hyödyntämällä aktiviteetteja

Keskustelussa

- Kävimme yhdessä läpi rakentavan keskustelun pelisäännöt**
- Pidin huolta, että rakentavan keskustelun pelisääntöjä noudatettiin**
- Kerroin, että keskustelu on luottamuksellinen
- Käytin “puhe-esinettä” sen selkeyttämiseen, että kenen vuoro on puhua
- Seurasin puheenvuorojen määrää ja kiitin heitä, jotka jakoivat ajatuksiaan
- Kehuin ja kannustin osallistumaan keskusteluun
- Pidin huolta, että kaikilla on halutessaan tilaa ja mahdollisuus osallistua**

Huom! Jokainen keskustelu on erilainen, eikä kaikissa tarvita kaikkia ohjauskeinoja. On kuitenkin tärkeää, että **lihavoidut** kohdat tulee tehtyä.

Meistä olisi todella mukavaa, jos ehdit kertoa dialogista myös meille!

Voit kertoa kokemuksestasi joko sähköpostitse osoitteeseen vilja.vonweissenberg@eratauko.fi tai täyttämällä lomakkeen:

